ECLI:LV:AT:2026:0224.11860002922.4.L

Lieta Nr. 11860002922, SKK-118/2026

Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 24. februārī

Senāts šādā sastāvā: senatori Māris Leja, Sandra Kaija, Aivars Uminskis,

iepazinies ar apsūdzētās /Persona A/ aizstāvja zvērināta advokāta Māra Bites kasācijas sūdzību un apsūdzētā /Persona B/ aizstāves zvērinātas advokātes Intas Tūmanes kasācijas sūdzību un tās papildinājumiem (turpmāk – kasācijas sūdzība) par Zemgales apgabaltiesas 2025. gada 17. jūnija spriedumu, atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Aizstāvis M. Bite kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētās /Persona A/ atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 327. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā (dienesta viltojums), savukārt aizstāve I. Tūmane lūdz atcelt spriedumu daļā par apsūdzētā /Persona B/ atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 20. panta trešajā daļā un 327. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā (uzkūdīšana izdarīt dienesta viltojumu), un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā sakarā ar tiesas pieļautiem Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Pamatojot kasācijas sūdzībā izteikto lūgumu, aizstāvji norādījuši, ka apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopumā un savstarpējā sakarībā un līdz ar to nepamatoti konstatējusi, ka /Persona A/ sagatavoja lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu un soda piemērošanu /Persona C/, tajā apzināti nepatiesi norādot, ka /Persona C/ vadījis transportlīdzekli ar ātrumu 115 km/h braukšanas ātruma ierobežojošās zīmes – 90 km/h – darbības zonā (faktiski – 70 km/h zonā), savukārt /Persona B/ uzkūdīja /Persona A/ izdarīt šo noziedzīgo nodarījumu.

Tiesa, izdarot šādu konstatējumu: 1) nav izvērtējusi apsūdzētā /Persona B/ liecības, ka aiz pagrieziena „Imanti” nebija ātrumu ierobežojuma zīmes – 70 km/h; 2) nav ņēmusi vērā, ka ātruma mērījumi veikti diennakts tumšajā laikā un intensīvas satiksmes apstākļos, kas liedza precīzi noteikt pārkāpuma vietu.

Ņemot vērā, ka pastāv šaubas par to, kuras ātrumu ierobežojošās zīmes darbības zonā – 70 km/h vai 90 km/h – ātrums pārsniegts, /Persona B/ frāzes, kas /Persona A/ klātbūtnē izteiktas /Persona C/: „Paņemsim kā pie 90 Tevi” un „Tūlīt Tev 40 eiro aizies”, nesatur pamudinājumu viltot dokumentu. Turklāt nav skaidrots, vai /Persona A/ ir dzirdējusi šos /Persona B/ izteikumus un tiesa nav ņēmusi vērā, ka: 1) valsts amatpersonai ir rīcības brīvība izvēlēties konkrētajam gadījumam piemērotākās sekas; 2) /Persona A/ rīcība, labojot sākotnēji norādīto braukšanas ātrumu no 70 km/h uz 90 km/h, ir saistīta ar atkārtotu pārkāpuma videoieraksta noskatīšanos un šaubām par pārkāpuma vietu.

Apstāklis, ka /Persona A/ uzskatīja, ka /Persona C/ vadītā transportlīdzekļa ātrums fiksēts pirms ātruma ierobežojošās zīmes – 70 km/h –, neliecina par viņas apzināti nelikumīgu rīcību, jo viņa paļāvās uz /Persona B/ kompetenci. Kļūdains vai neprecīzs lietas faktisko apstākļu izklāsts dokumentā neatbilst dokumenta viltošanai Krimināllikuma 327. panta izpratnē. No minētā izriet: ja /Persona A/ nav izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, nav iespējama arī līdzdalība tajā.

Tāpat tiesa nepamatoti piešķīrusi nozīmi ziņām, kas izriet no apsūdzētā /Persona B/ mobilā tālruņa ienākošajiem zvaniem un īsziņām, atzīstot, ka viņa komunikācija ar /Persona D/ saistīta ar /Persona C/ pieļauto pārkāpumu. No sarunu atšifrējuma konstatējams, ka /Persona B/ nav sarunājies ar /Persona D/ laikā, kamēr viņš komunicējis ar /Persona C/. Turklāt nav konstatējams arī sarunu saturs.

Nav pierādījumu arī par /Persona B/ un /Persona A/ ieinteresētību rīkoties mantkārīgā nolūkā. Tiesa kļūdaini uzskatījusi, ka atbrīvošana no nevēlamām juridiskām sekām (soda punktiem) vai izvairīšanās no mantiska rakstura saistībām nozīmē pārkāpēja materiālā stāvokļa uzlabošanu.

Tiesa nav pamatojusi atzinumu, ka videoieraksti no apsūdzēto dienesta automašīnas iegūti operatīvās darbības pasākuma – operatīvās izzināšanas – laikā, jo šā pasākuma ietvaros videoierakstu veikšana nav paredzēta. Līdz ar to CD diskā ietvertā informācija ir atzīstama par nepieļaujamu pierādījumu Kriminālprocesa likuma 130. panta otrās daļas 3. punkta izpratnē.

Turklāt tiesa nepareizi novērtējusi Iekšējās drošības biroja amatpersonu /Persona E/ un /Persona F/ liecības, nepamatoti piešķirot tām lielāku ticamību nekā citiem pierādījumiem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta pirmo daļu tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572. pantā un 573. panta pirmajā daļā minētajām prasībām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajai daļai pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Saskaņā ar šī panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa ir atcēlusi pirmās instances tiesas attaisnojošo spriedumu un taisījusi lietā jaunu – notiesājošu – spriedumu, konstatējot apsūdzēto darbībās visas nepieciešamās un obligātās viņiem inkriminēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes un secinot, ka viņu vainīgums ir pierādīts ārpus saprātīgām šaubām ar pierādījumiem, kuri izvērtēti atbilstoši Kriminālprocesa likumā noteiktajām prasībām.

Izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, tajā skaitā: 1) VAS „Latvijas valsts ceļi” sniegto informāciju, ka 2022. gada 21. jūlijā uz autoceļa A7 virzienā no Bauskas uz Iecavu aiz pagrieziena „Imanti” un „Guntas” bija uzstādītas ceļa zīmes ar maksimālā braukšanas ātruma ierobežojumu 70 km/h; 2) dienesta transportlīdzekļa videoierakstā un apskates protokolā fiksēto, ka: a) aiz pagrieziena „Guntas” bija uzstādīta ātrumu ierobežojuma zīme – 70 km/h; b) /Persona C/ vadītais transportlīdzeklis pārkāpumu pieļāvis ceļa zīmes „70 km/h” darbības zonā; 3) liecinieka /Persona C/ liecības par to, ka viņš, vadot transportlīdzekli, ir pārsniedzis ātrumu ceļa posmā, kurā notika remontdarbi un, iespējams, bija ātruma ierobežojums 70 km/h, apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas, ka pārkāpums pieļauts ātruma ierobežojošās zīmes – 70 km/h – darbības zonā.

Apelācijas instances tiesa ir pamatojusi atzinumu par pierādīšanā izmantotā videoieraksta pieļaujamību, proti, tiesa konstatējusi, ka 2022. gada 1. augustā tika akceptēts vispārējā veidā veicamais operatīvās darbības pasākums – /Persona B/ un /Persona A/ operatīvā izzināšana laikā no 2022. gada 1. augusta līdz 2. augustam – ar mērķi iegūt videoierakstus no dienesta transportlīdzekļa. Savukārt no liecinieka /Persona E/ liecībām tiesa konstatējusi, ka viņš bija minētās operatīvās darbības pasākuma veicējs. Par operatīvās izzināšanas laikā iegūtajām ziņām /Persona F/ informējis /Persona E/, kurš sastādījis dienesta ziņojumu. Tiesa secinājusi, ka videoieraksti no dienesta automašīnas iegūti atbilstoši Iekšējās drošības biroja amatpersonai noteiktajām pilnvarām operatīvo pasākumu ietvaros. Līdz ar to pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam operatīvās izzināšanas laikā netika veikts videoieraksts, bet tika iegūts jau iepriekš fiksēts videoieraksts.

Apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 127. panta trešo daļu, kas noteic, ka operatīvās darbības pasākumos iegūtās ziņas par faktiem, kas fiksētas ar tehnisku līdzekļu palīdzību, drīkst izmantot kā pierādījumu tikai tad, ja tās iespējams pārbaudīt šajā likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā, motivēti atzinusi, ka operatīvā izzināšana veikta tiesiski un: 1) /Persona E/ dienesta ziņojums un liecības; 2) /Persona F/ liecības; 3) videoieraksti no dienesta automašīnas atzīstami par ticamiem, attiecināmiem un pieļaujamiem pierādījumiem.

Atzinumu, ka /Persona B/ uzkūdījis /Persona A/ izdarīt dienesta viltojumu, tiesa ir pamatojusi ar šādu faktu kopumu: 1) apsūdzētajiem bija zināms, ka ceļa posmā no Bauskas uz Iecavu jau ilgāku laiku notiek remontdarbi un maksimālais atļautais braukšanas ātrums ir 70 km/h; 2) lietā ir fiksēta /Persona B/ frāze /Persona A/ – „noņems nost", „*toļka ņi, nņih, tam*"; 3) sākotnēji /Persona A/ apliecinājumā norādījusi, ka atļautais braukšanas ātrums bija 70 km/h, bet vēlāk pēc saņemtajām ziņām no /Persona D/ – veikusi tajā labojumu no „70" uz „90"; 4) lēmums par administratīvā soda piemērošanu /Persona C/ pieņemts pēc vairākām stundām, lai gan nekas netraucēja to pieņemt nekavējoties.

Tiesa nav atzinusi par ticamām liecinieka /Persona D/ liecības, ka pēc /Persona C/ apturēšanas viņš zvanījis /Persona B/ par automašīnas remontu vai juridisku konsultāciju citā lietā, kurā /Persona B/ nav iesaistīts kā amatpersona, un secinājusi, ka nav saprātīgu šaubu, ka /Persona B/ ar /Persona D/ telefoniski pārrunāja /Persona C/ pieļauto pārkāpumu, ko apliecina: 1) /Persona D/ nosūtītās ziņas /Persona B/ – „Neraksti, lūdzu, tūlīt būšu", un „Tur galvenais, lai punkti nav"; 2) /Persona B/ teiktais: „Mēs jau sadomājam, viss kārtībā, nevajag satraukties. Tur viss kārtībā ir"; 3) izziņa no Ceļu satiksmes drošības direkcijas, kas pēc tiesas ieskata apliecina /Persona C/ interesi nesaņemt soda punktus par pieļauto pārkāpumu un izskaidro apsūdzēto prettiesiskās darbības.

Tiesa izvērtējusi arī to, kāpēc nesakrīt dienesta automašīnas videoierakstā un apsūdzētā /Persona B/ tālrunī fiksētais laiks par /Persona D/ zvaniem, secinot, ka minētās ierīces nav savstarpēji kalibrētas.

Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka pierādījumu pietiekamības kritērijs ir saprātīgu šaubu esība vai neesība par apsūdzētā vainīgumu, kura izvērtēšana ir tās tiesas kompetencē, kas izskata lietu pēc būtības (*Senāta 2013. gada 3. jūlija lēmums lietā Nr. SKK-333/2013, 15890002407, 2019. gada 27. decembra lēmuma lietā Nr. SKK-433/2019, ECLI:LV:AT:2019:1227.11089238414.8.L, 9. punkts, 2024. gada 7. jūnija lēmuma lietā Nr. SKK-56/2024, ECLI:LV:AT:2024:0607.11518003918.4.L, 8. punkts*).

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzību argumenti šajā daļā ir pamatoti ar sūdzību iesniedzēju subjektīvo viedokli par lietā esošo pierādījumu vērtējumu, faktiski pauž sūdzību iesniedzēju neapmierinātību ar tiem secinājumiem, kādus izdarījusi apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, un vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību šajā daļā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.^{1} panta pirmo daļu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.^{1} panta otrās daļas 1. punktu tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzībā vai protestā norādītajos tiesību normu piemērošanas jautājumos ir izveidojusies Augstākās tiesas judikatūra un pārsūdzētais nolēmums tai atbilst.

Saskaņā ar judikatūru ar dokumentu viltošanu Krimināllikuma 327. panta izpratnē jāsaprot ne tikai šo dokumentu materiāla viltošana, bet arī gadījumi, kad persona, kurai ir tiesības sastādīt dokumentu, tajā jau sākotnēji ietvērusi faktus vai notikumus, kas neatbilst īstenībai (*Senāta 2013. gada 18. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-5/2013, 11510500208*).

Apelācijas instances tiesa atzinusi par pierādītu, ka /Persona A/ izdarīja dienesta viltojumu, norādot nepatiesas ziņas lēmumā par administratīvā procesa uzsākšanu un soda piemērošanu /Persona C/.

Saskaņā ar judikatūru mantkārīgs nolūks raksturojas ar to, ka persona noziedzīgo nodarījumu izdarījusi ar mērķi nelikumīgi panākt sava vai citas personas materiālā stāvokļa uzlabošanu, kas var izpausties materiālu labumu iegūšanā sev vai citām personām, kā arī kā izvairīšanās no mantiska rakstura saistību izpildes (*Senāta 2023. gada 15. decembra lēmuma lietā Nr. SKK-358/2023, ECLI:LV:AT:2023:1215.11816011410.6.L, 7.5. punkts; 2023. gada lēmuma lietā Nr. SKK-[F]/2023, 10.3. punkts.* Slēgtas lietas statuss. Pieejams Augstākās tiesas tīmekļvietnē*; 2024. gada 18. decembra lēmuma lietā Nr. SKK-192/2024, ECLI:LV:AT:2024:1218.16870002022.4.L, 8.3. punkts*).

Apelācijas instances tiesa motivēti atzinusi par pierādītu, ka apsūdzēto prettiesisko darbību rezultātā nepamatoti tika uzlabots liecinieka /Persona C/ mantiskais stāvoklis, piemērojot mazāku soda mēru, kā arī viņš nepamatoti izvairījās no nevēlamām juridiskām sekām, proti, soda punktiem.

Ievērojot iepriekš minēto, Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas nolēmums šajā daļā atbilst Augstākās tiesas judikatūrai.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību šajā daļā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.^{1} panta otrās daļas 1. punktu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573. panta trešo un piekto daļu, 573.^{1} panta pirmo daļu un otrās daļas 1. punktu, Senāts

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Lēmums nav pārsūdzams.

M. Leja S. Kaija A. Uminskis